

Sygn. akt V U 10/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 kwietnia 2013r.

Sąd Okręgowy w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Barbara Odelska**

Protokolant: st.sekr.sądowy Agnieszka Leśniak

po rozpoznaniu w dniu 22 kwietnia 2013r. w Słupsku

na rozprawie

sprawy z odwołania **M. B.**

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.**

z dnia 30 października 2012 r., znak dec. (...)

z udziałem zainteresowanych B. K.- (...) Sp. z o.o. w organizacji w B.

o ustalenie odpowiedzialności za zobowiązania z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne

I. oddala odwołanie

II. zasądza od ubezpieczonego M. B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. kwotę 1200 zł (jeden tysiąc dwieście 00/100 złotych) tytułem kosztów postępowania

III. przyznaje kuratorowi z urzędu r.pr. I. B. ze Skarbu Państwa Sądowi Okręgowemu w Słupsku kwotę 1476 zł (jeden tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć 00/100 złotych) w tym 23 % podatku VAT, tj. kwotę 276 zł (dwieście siedemdziesiąt sześć 00/100) tytułem wynagrodzenia

UZASADNIENIE

Ubezpieczony M. B. w odwołaniu od decyzji z dnia 30.10.2012 znak dec.(...)wydanej przez organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. domagał się jej zmiany poprzez orzeczenie, że jako członek zarządu (...), spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji w B. nie odpowiada solidarnie za jej zaległości jako płatnika składek. W uzasadnieniu podał, że trudności finansowe firmy uniemożliwiły terminową spłatę należności, a pozwany organ rentowy pominął fakt, że drugi członek zarządu B. K. ponosi całkowitą odpowiedzialność za niespłacanie należności wobec ZUS ponieważ jest odpowiedzialna za wyzbycie się majątku spółki w postaci linii malarskiej, w związku z czym toczą się postępowania sadowe.

Zainteresowana B. K. stwierdziła, że winę za zaistniałą sytuację, która między innymi spowodowała niepłacenie składek ponosi ubezpieczony M. B. Podawała, że nie zgadzała się na rozpoczęcie działalności spółki oraz złożyła oświadczenie o rezygnacji z bycia członkiem zarządu.

(...) Sp. z o.o. w organizacji wezwana do udziału w sprawie a działająca przez ustanowionego z urzędu kuratora stwierdziła, że za zaistniałą sytuację odpowiada jej dwuosobowy zarząd, ponieważ to do niego należało podejmowanie wszystkich decyzji dotyczących sprawnego funkcjonowania spółki.

Pozwany organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie kosztów postępowania wg norm przepisanych. W uzasadnieniu wniosku wskazał, że zaległości spółki z tytułu należności składkowych na dzień wydania zaskarżonej decyzji wraz z odsetkami i kosztami upomnienia wynoszą kwotę 14.971,53 zł, Należności składkowe obejmują okres od lipca 2008r. do września 2008r.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Dnia 23.4.2008r. ubezpieczony M. B.i zainteresowana B. K.założyli przed notariuszem R. Ł.w Kancelarii Notarialnej w B.oświadczenie, że zawiązują spółkę na zasadach spółki z ograniczona odpowiedzialnością pod firmą (...). Udziału objęte zostały w ten sposób, że ubezpieczony B.52 %, a zainteresowana K. B.48 %. I pokryto je aportem w takim samym stosunku w postaci linii malarskiej składającej się z systemu transportu podwieszanego, komory utwardzania powłok proszkowych, śrutowni z automatycznym obiegiem ścierniwa oraz komory do nanoszenia powłok proszkowych, której są współwłaścicielami. Prezesem zarządu zgodnie z § 21 został M. B., a B. K.Wiceprezesem.

Dowód; umowa spółki k55 do48 akt ZUS.

B. K.złożyła oświadczenie, w dniu 9.7.2008r., że uchyła się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego 23.7.2008r.

Zainteresowana spółka nie realizowała swoich zobowiązań w stosunku do pozwanego organu rentowego, wobec czego wystawił on tytuły wykonawcze i wszczął postępowanie egzekucyjne wobec spółki. Naczelnik Urzędu Skarbowego w B. w dniu 26.9.2012r. zawiadomił pozwanego Zakład Ubezpieczeń Społecznych poinformował go, że nie dokonał zajęcia majątku ruchomego w postaci linii malarskiej. Nadto na rachunku zainteresowanej spółki brak środków na koncie

Dowód: pismo k- 101 i 112. Oraz wyciągi z rachunków od 1 do 33 za 2008r. k-15 do 47

Naczelnik Urzędu Skarbowego, wobec złożonego przez zainteresowaną K.–B.oświadczenia wystąpił z pozwem o ustalenie istnienia stosunku spółki. Wyrokiem w sprawie IC 260/10 Sąd Okręgowy w S. I wydział Cywilny w dniu 17.12.2010r. orzekł, że stosunek spółki nadal istnieje. W uzasadnieniu wskazał, że złożone oświadczenie jest nieskuteczne.

Dowód: wyrok wraz z uzasadnieniem k96 do 89.

W sprawie linii malarskiej toczyło się postępowanie o czyn z art. 302 § 1kk o przywłaszczeniu linii malarskiej na szkodę zainteresowanej spółki, jednakże zostało ono umorzone.

Dowód: postanowienie k- 88

Linia malarska została sprzedana. Zainteresowana spółka wystąpiła przeciwko jej posiadaczom z powództwem o przywrócenie posiadania. Pierwotnie wyrokiem Syg. Akt VI GC 258/88 nakazano przywrócenie posiadania, jednakże w wyniku apelacji pozwanych został on uchylony, a sprawę przekazano do ponownego rozpoznania. Sprawie nadano nowa sygn.. VI GC 221/09 i ostatecznie pozew został zwrócony.

Dowód: wyrok k-80, 65,akt ZUS i k-439 akt sprawy VI GC 221/09. Sadu Rejonowego w Słupsku

Naczelnik Urzędu Skarbowego w B. postanowieniem z dnia 10.8.2012r. Nr (...) - (...) umorzył postępowanie egzekucyjne wobec majątku spółki z powodu nieściągalności zadłużenia z majątku ruchomego i wierzytelności zobowiązanej spółki. W czasie prowadzonej przez Naczelnika Urzędu Skarbowego egzekucji wystąpiono do banków

funkcjonujących w B. o zajęcie rachunku bankowego, jednakże okazało się, że zainteresowana spółka nie posiada już żadnego rachunku bankowego w żadnym banku.

Dowód: Postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego k-1 akt ZUS

Pozwany wszczął postępowanie mające na celu przeniesienie odpowiedzialności na członków zarządu. Ubezpieczony pismem z dnia 11.10.2012r. został zawiadomiony o zakończeniu postępowania i możliwości zapoznania się z aktami sprawy. Wcześniej członkowie zarządu wezwani zostali imiennie do wypowiedzenia się o nieopłaconych zobowiązaniach, wskazania majątku z którego pozwany mógłby się zaspokoić lub wskazania, że zarząd we właściwym czasie zgłosił wniosek o upadłość lub, że nie zgłoszenie wniosku nastąpiło bez ich winy,

Dowód; zawiadomienie k-2,13,14 k-110, k-bez numeru w aktach ZUS

Ubezpieczony i zainteresowana zajęli stanowisko w sprawie, jednakże nie wskazali żadnego majątku, z którego pozwany mógłby zaspokoić swą wierzytelność, a wyjaśnienie, że nie złożono wniosku o upadłość z uwagi na brak środków na realizację postępowania upadłościowego lub układowego. Również twierdzenia zainteresowanej, że nie była członkiem zarządu wobec uchylenia się od skutków złożonego oświadczenia o zawiązaniu spółki okazały się nieprawdziwe.

Pisma sprzeciw/karta nienumerowana/,pismo k-113,

Ostatecznie pozwany wydał decyzję , w której stwierdził solidarna odpowiedzialność za zobowiązania spółki, jej członków zarządu przy czym nieopłacone składki na ubezpieczenia społeczne to kwota 7.166,78 zł a odsetki na dzień wydania decyzji 3.642 zł. Na ubezpieczenia zdrowotne to kwota 2.041,90 zł , odsetki 1.039 zł. Składki na Fundusz pracy i Fundusz gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych to kwota 670,45 zł, a odsetki to 341 zł. Nadto nieopłacone koszty upomnienia to 70,40 zł.

Dowód: decyzja i postanowienie w aktach ZUS /karty nie numerowane.

Sąd okręgowy zważył co następuje:

Odpowiedzialności za zobowiązania podatkowe (składkowe) normuje ustawa z 29 sierpnia 1997r. ordynacja podatkowa (Dz.U. tekst jedn. 2005 Nr 8, poz 60) zaś do tej ustawy odsyła przepis art. 31 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. nr 137 poz. 887 ze zm.). Stanowi on, że do należności z tytułu składek stosuje się odpowiednio: art. 12, art. 26, art. 29 § 1 i 2, art. 33 § 1, art. 33a, art. 33b, art. 51 § 1, art. 55, art. 59 § 1 pkt 1, 3, 4, 8 i 9, art. 60 § 1, art. 61 § 1, art. 62 § 1, 3-5, art. 72 § 1 pkt 1 i 4 i § 2, art. 73 § 1 pkt 1 i 5, art. 77 § 1 pkt 1 lit. a), b) i d), art. 77b, art. 78 § 1, 3 pkt 1 i 3, art. 91, art. 93, art. 93a-93c, art. 93e, art. 94, art. 97 § 1, art. 98 § 1 i 2 pkt 1, 2, 5 i 7, art. 100 § 1, art. 101 § 1, art. 105 § 1 i 2, art. 106 § 1 i 2, art. 107 § 1, 1a, 2 pkt 2 i 4, art. 108 § 1 i 4, art. 110 § 1, 2 pkt 2, § 3, art. 111 § 1-4 i § 5 pkt 1, art. 112, art. 113, art. 115, art. 116, art. 116a, art. 117, art. 118 § 1 i 2 oraz art. 119 ustawy - Ordynacja podatkowa.

Natomiast w myśl art. 32 do składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie: ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika oraz stosowania ulg i umorzeń stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne.

Natomiast zgodnie z art. 107 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Ordynacja podatkowa (Dz.U. nr 137 poz. 936 ze zm.) w przypadkach i w zakresie przewidzianych w niniejszym rozdziale za zaległości podatkowe podatnika odpowiadają całym swoim majątkiem solidarnie z podatnikiem również osoby trzecie.

Jeżeli dalsze przepisy nie stanowią inaczej, osoby trzecie odpowiadają również za odsetki za zwłokę od zaległości podatkowych.

Odpowiedzialność członków zarządu, obejmuje zaległości podatkowe z tytułu zobowiązań, które powstały w czasie pełnienia przez nich obowiązków członka zarządu.

Zatem w świetle wyżej cytowanych przepisów nie budzi wątpliwości, iż zasadą jest obciążenie członka zarządu spółki odpowiedzialnością za zobowiązania z tytułu należności składkowych i to wraz z odsetkami i kosztami egzekucji.

Natomiast zgodnie z regułą procesową określoną w art. 6 kc to na członku zarządu ciąży obowiązek wykazania, że zachodzą okoliczności wyłączające jego odpowiedzialność. Stosownie do art. 116 § 1 Ordynacji podatkowej za zaległości podatkowe spółki z ograniczoną odpowiedzialnością odpowiadają solidarnie całym swoim majątkiem członkowie jej zarządu, jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, chyba że członek zarządu wykaże, że we właściwym czasie zgłoszono upadłość lub wszczęto postępowanie układowe albo że niezgłoszenie upadłości oraz brak postępowania układowego nastąpiły nie z jego winy, bądź też wskaże on mienie, z którego egzekucja jest możliwa. Przy czym odpowiedzialność ta obejmuje zobowiązania, które powstały w czasie pełnienia przez nich obowiązków członków zarządu spółki (art. 116 § 2 Ordynacji podatkowej). Jeżeli zatem spółka posiada zaległości z tytułu zobowiązań składkowych powstałych w czasie, gdy dana osoba była członkiem jej zarządu, a egzekucja wobec spółki okazała się bezskuteczna, to osoba ta może się zwolnić od odpowiedzialności, jeżeli wykaże, że we właściwym czasie zgłoszono upadłość lub wszczęto postępowanie układowe, albo że niezgłoszenie upadłości oraz brak postępowania układowego nastąpiły nie z jej winy, albo wskaże mienie, z którego egzekucja jest możliwa.

Nie budzi wątpliwości, że dwie z przewidzianych w tym przepisie przesłanek zwalniających od odpowiedzialności odnoszą się do zgłoszenia upadłości lub wszczęcia postępowania układowego. Należy w związku z tym wskazać, że zgodnie z art. 21 ust 1 Ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (tekst pierwotny: Dz. U. 2003 r. Nr 60 poz. 535)(tekst jednolity: Dz. U. 2009 r. Nr 175 poz. 1361) dłużnik jest obowiązany, nie później niż w terminie dwóch tygodni od dnia, w którym wystąpiła podstawa do ogłoszenia upadłości, zgłosić w sądzie wniosek o ogłoszenie upadłości.

2. Jeżeli dłużnikiem jest osoba prawna albo inna jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, obowiązek, o którym mowa w ust. 1, spoczywa na każdym, kto ma prawo go reprezentować sam lub łącznie z innymi osobami.

Art. 10 i 11 w/w ustawy wskazuje kiedy powstał stan niewypłacalności. Natomiast stosownie do art. 14 ust 1 jeżeli zostanie uprawdopodobnione, że w drodze układu wierzyciele zostaną zaspokojeni w wyższym stopniu, niż zostaliby zaspokojeni po przeprowadzeniu postępowania upadłościowego obejmującego likwidację majątku dłużnika, ogłasza się upadłość dłużnika z możliwością zawarcia układu. O ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu orzeka sąd rejonowy-sąd gospodarczy / (art. 51 ust. 1 pkt 2).

Podkreślić jednakże należy, że art. 116 § 1 Ordynacji podatkowej nie odwołuje się wprost do w/w terminów, lecz posługuje się niedookreślonym pojęciem „zgłoszenie wniosku o upadłość lub wszczęcie postępowania układowego we właściwym czasie”, co uznać należy za zabieg zamierzony, uzasadniony celem tej regulacji prawnej. Z uwagi na to, że unormowanie to ma stanowić dodatkową gwarancję uzyskania należnych świadczeń, a jego celem jest obciążenie członków zarządu obowiązkiem wyrównania uszczerbku poniesionego w tym zakresie wskutek ich zawinionego działania, wykładnia tego przepisu powinna uwzględniać przede wszystkim funkcję ochrony praw podmiotu uprawnionego do uzyskania należności składkowych, która jest jednocześnie funkcją postępowania upadłościowego.

W/w art. 21 Prawa upadłościowego i naprawczego określa jedynie termin, którego zachowanie, w założeniu ustawodawcy, pozwoli ten cel możliwie najpełniej zrealizować. Nie oznacza to jednak, że w każdej sytuacji zgłoszenia wniosku o upadłość z uchybieniem tego terminu, cel, o którym mowa, nie będzie mógł być zrealizowany. Z tej też przyczyny konieczne jest dokonanie w każdym przypadku indywidualnej oceny, czy w warunkach występujących w konkretnej sprawie, przesłanka o jakiej mowa w art. 116 § 1 Ordynacji podatkowej została spełniona przy uwzględnieniu okoliczności, iż z punktu widzenia realizacji celu postępowania upadłościowego oraz omawianego

przepisu wniosek o ogłoszenie upadłości powinien być zgłoszony w takim czasie, żeby wszyscy wierzyciele mieli możliwość uzyskania równomiernego, chociaż tylko częściowego, zaspokojenia z majątku spółki. Z tym jednakże zastrzeżeniem, iż dla spełnienia przesłanki uwolnienia się od tej odpowiedzialności, nie wystarczy samo wystąpienie z wnioskiem o ogłoszenie upadłości, ale koniecznym jest także dokonanie wszelkich czynności procesowych niezbędnych dla kontynuowania tego postępowania, na co zwrócił uwagę Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 stycznia 2004 r. II CK 356/2002 (Glosa 2005/2 poz. 21). Orzeczenie to dotyczyło wprawdzie art. 298 kh, lecz Naczelny Sąd Administracyjny zauważa, że podobne, choć nie identyczne, zasady odpowiedzialności, jak przewidziane w art. 116 Ordynacji podatkowej, zawarte były w art. 298 kh, a od dnia 1 stycznia 2001 r. w art. 299 ksh. Porównanie zaś tych regulacji uzasadnione jest już z uwagi na samo brzmienie i ratio legis wymienionych przepisów, chociaż art. 116 Ordynacji podatkowej, w przeciwieństwie do wskazanych przepisów kh i ksh nie przewiduje możliwości zwolnienia członka zarządu od odpowiedzialności za jej zobowiązania w razie wykazania, iż pomimo niezgłoszenia upadłości oraz niewszczęcia postępowania zapobiegającego upadłości wierzyciel nie poniósł szkody.

Odpowiedzialność za zrealizowanie tego celu spoczywa na członkach zarządu spółki, oni są bowiem uprawnieni i zobowiązani do kontrolowania stanu finansów i majątku spółki oraz do zgłoszenia wniosku o upadłość lub otwarcie postępowania układowego, gdy zachodzą do tego podstawy. Każdy zatem z członków zarządu spółki z należytą starannością powinien zadbać o ochronę interesów wszystkich wierzycieli zagrożonych stanem niewypłacalności spółki i nie dopuścić, aby niektórzy z wierzycieli zostali zaspokojeni ze szkodą dla innych.

Z przytoczonych wyżej względów należy podzielić pogląd zawarty w wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 5 maja 2005 r. FSK 1663/2004 (LexPolonica nr 400040) iż wniosek o ogłoszenie upadłości może być uznany za zgłoszony we właściwym czasie, gdy wykazane zostało, że zgłaszając go zarząd (członek zarządu) uczynił ze swej strony wszystko, by nie dopuścić do zniweczenia celu postępowania upadłościowego poprzez stworzenie sytuacji, w której niektórzy wierzyciele są zaspakajani kosztem innych. Przesłanka ta jest spełniona w szczególności, gdy zarząd (członek zarządu), ustali, że stan interesów spółki uzasadnia zgłoszenie wniosku o upadłość lub otwarcie postępowania układowego oraz że czynność taka nie została dokonana, niezwłocznie złoży odpowiedni wniosek. Przedstawiony sposób rozumienia, a przede wszystkim stosowania art. 116 § 1 Ordynacji podatkowej znajduje oparcie w ratio legis tego przepisu, a także jest uzasadniony jego brzmieniem i nie prowadzi do rozszerzenia jego oddziaływania. Skoro stosownie do tego przepisu członek zarządu odpowiadać ma na zasadzie winy za brak możliwości zaspokojenia należności składkowych / podatkowych / Skarbu Państwa w sytuacji niewypłacalności spółki, to dla zwolnienia się z tej odpowiedzialności zainteresowany winien wykazać, że nie ponosi winy w zniweczeniu możliwości równomiernego z wszystkimi innymi wierzycielami zaspokojenia się Skarbu Państwa w toku postępowania upadłościowego.

Zauważyć w tym miejscu należy, iż omawiany art. 116 § 1 Ordynacji podatkowej nie wprowadza rozróżnienia, iż przesłanka braku winy jako okoliczność wyłączająca odpowiedzialność członka zarządu za zaległości podatkowe spółki odnosi się wyłącznie do braku winy umyślnej czy też braku winy nieumyślnej. Przesłanka ta odnosi się więc do obu wskazanych postaci winy, w tym winy nieumyślnej. Innymi słowy mówiąc członek zarządu może uwolnić się od odpowiedzialności za zaległości podatkowe spółki dopiero wówczas, gdy wykaże, iż nie ponosi winy również nieumyślnej, a więc, że nie przewidywał i nie mógł w żaden sposób przewidzieć, iż zaistniała w danym momencie sytuacja finansowa w spółce wymaga zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości bądź wszczęcia postępowania układowego w celu zapewnienia ochrony interesów jej wierzycieli przez niewypłacalnością.

To stanowisko Naczelnego Sądu Administracyjnego zawarte w wyroku NSA 189/2006 Z 16.11.2006R. Sąd Okręgowy w Słupsku w pełni podziela. Przekładając te rozważania na ustalenia stanu faktycznego przedmiotowej sprawy, zdaniem Sądu Okręgowego ubezpieczony nie wykazał że zachodziły okoliczności wyłączające jego odpowiedzialność. Członkowie zarządu nie wykazali żadnej z przesłanek, zaistnienie której mogłoby uwolnić ubezpieczonego od odpowiedzialności. Nie mogło ująć uwadze Sądu, że zainteresowana spółka nie realizuje swych zobowiązań bo nie ma żadnego majątku, a egzekucje są bezskuteczne.

Nadto ubezpieczony nie tylko nie ujawnił żadnego majątku z którego pozwany mógłby w znacznej części zaspokoić swoją wierzytelność, ale również nie wykazał aby wszczął postępowanie upadłościowe czy układowe, lub że zachodziły

okoliczności wskazujące na brak jego winy. Wzajemne spory pomiędzy członkami zarządu i obwinianie się za zaistniałą sytuację są bez znaczenia dla ich solidarnej odpowiedzialności wobec pozwanego.

W okolicznościach sprawy należy stwierdzić, że ubezpieczony nie wykazał, aby nie były spełnione wobec niego przesłanki z art. 116 ordynacji podatkowej. W tych okolicznościach na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc orzeczono jak w pkt I. O kosztach orzeczono w pkt II na podstawie art. 108 kpc w zw. z art. 98 kpc i § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu./Dz.U.2002.163.1349/. W stosunku do kuratora ustanowionego przez Sąd z urzędu dla zainteresowanej spółki na podstawie § 3 ust 1 Rozporządzenia Ministra sprawiedliwości z 28.8.1982r. w sprawie stawek, warunków przyznawania i wypłaty ryczałtu przysługującego sędziom, pracownikom sądowym za dokonanie oględzin oraz stawek należnych kuratorom w związku z , w zw. z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu./Dz.U.2002.163.1349/